

Gabriela García Vera

Prawnkarne aspekty sztucznej inteligencji

Rozprawa doktorska

Streszczenie

Celem opracowania zatytułowanego „Prawnkarne aspekty sztucznej inteligencji” jest wskazanie problemów wynikających z szybkiego rozwoju technologicznego w zakresie systemów sztucznej inteligencji (dalej AI), który nie jest dostatecznie powiązany z tempem powstawania adekwatnych regulacji prawnych. Rozważania zawarte w pracy mają na celu ukazanie zagadnień związanych, przede wszystkim, z odpowiedzialnością karną za czyny popełniane z użyciem systemów AI na podstawie wybranych obszarów życia społecznego i gospodarczego z uwzględnieniem stopnia autonomiczności ich działania. Przy tym, prowadzone w pracy rozważania, mają na celu identyfikację wyzwań dla przyszłych regulacji prawnych, jednocześnie wypełniając dostrzegalną lukę prawną oraz badawczą w obszarze prawnych aspektów sztucznej inteligencji.

Osiągnięciu ww. celu, służyć ma w pierwszej kolejności, przybliżenie tematyki sztucznej inteligencji wraz ze wskazaniem jej genezy; doktrynalnym i legalnym wyjaśnienie pojęcia AI; wykazanie szczególnych obszarów wykorzystywania sztucznej inteligencji, a także szans i zagrożeń jej stosowania.

Celem odniesienia rozważań do tytułowych karnoprawnych aspektów AI, w dalszej kolejności, opracowanie zawiera wyjaśnienie i koncepcję nadzoru człowieka nad funkcjonowaniem sztucznej inteligencji; zagadnienia związane z podmiotem czynu zabronionego popełnionego z użyciem sztucznej inteligencji, a w tym kontekście rozważania dotyczące ewentualnej podmiotowości systemów AI. W tym obszarze rozważań, analizie zostały poddane także wybrane zagadnienia prawa karnego w świetle funkcjonowania sztucznej inteligencji takie jak: problematyka przypisania skutku; znamiona podmiotowe czynu zabronionego popełnionego z użyciem sztucznej inteligencji; sprawcze i niesprawcze formy działania sztucznej inteligencji; okoliczności wyłączające winę.

Co istotne, w pracy dokonano retrospektywnego przeglądu regulacji prawnych obowiązujących w Polsce, ale także na świecie w stosunku do wybranych, najbardziej reprezentatywnych, w ocenie autorki, obszarów wykorzystywania systemów sztucznej inteligencji. Z uwagi na tytuł opracowania, obszary wykorzystywania AI, zostały poddane

analizie w kontekście odpowiedzialności karnej za czyny zabronione popełnione z wykorzystaniem sztucznej inteligencji.

Na podstawie przeprowadzonych rozważań zaproponowane zostało brzmienie konkretnych przepisów karnych, zgodnych zarówno z przyjętym podejściem unijnym do problematyki sztucznej inteligencji, jak i zasadami obowiązującego w Polsce Kodeksu karnego.

Podstawę dla rozważań przeprowadzonych w pracy stanowiły obowiązujące polskie i zagraniczne regulacje prawne; bardzo bogata polska i zagraniczna literatura przedmiotu i piśmiennictwa, liczne pozycje judykatury oraz źródła netograficzne. Przy tym, niejednokrotnie wykorzystywana literatura przedmiotu oraz piśmiennictwo, podlegała samodzielnemu tłumaczeniu autorki.

Podstawę do przygotowania opracowania stanowiła głównie metoda dogmatyczno-prawna, która pozwoliła na interpretację obowiązujących regulacji prawnych, zaś z uwagi na konieczność porównania regulacji unijnych z regulacjami polskimi, w opracowaniu zastosowano także metodę prawno-porównawczą. Opracowanie zostało oparte również o metodę historyczno-prawną, celem wyjaśnienia i udowodnienia starożytnych źródeł pochodzenia sztucznej inteligencji oraz jej stopniową ewolucję.

Wynikiem przeprowadzonych rozważań jest wskazanie w ramach *wniosków de lege lata*, że w obecnym stanie prawnym choć czyny popełnione z użyciem systemów sztucznej inteligencji mogą podlegać penalizacji na gruncie analizowanych polskich przepisów, to jednak ochrona ta jest fragmentaryczna i niewystarczająca. W związku z tym, w pracy opowiedziano się za ostrożnym, ale zdecydowanym kierunkiem zmian legislacyjnych, zmierzających do uelastycznienia ram prawa karnego w zakresie odpowiedzialności za zdarzenia generowane przez sztuczną inteligencję. Propozycje *de lege ferenda* przedstawione w pracy zmierzają do zapewnienia większej spójności systemowej i skuteczności ochrony praw jednostki, przy jednoczesnym zachowaniu podstawowych zasad prawa karnego.

Słowa kluczowe: *sztuczna inteligencja, kodeks karny, polskie prawo karne, odpowiedzialność karna, prawo nowych technologii, deepfake, sztuczna inteligencja w medycynie, autonomiczne systemy uzbrojenia, autonomię pojazdy, dobra wirtualne, nadanie podmiotowości sztucznej inteligencji*